

Vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutukset -hankkeen ohjausryhmän 4. kokous

Aika 15.2.2023 klo 9.00–11.00

Paikka Hybridinä Pullonkaula-kokoushuone (Mariankatu 9) ja Teams

Osallistujat	Jonna Berghäll, VM	puheenjohtaja
	Johanna von Knorring-Rosenlew, VM	varapuheenjohtaja
	Jukka Mattila, VM	jäsen
	Annamari Asikainen, STM	jäsen
	Tiina Silander, OKM	jäsen
	Timo Meling, TEM	jäsen
	Juho-Matti Paavola, Innolink Research Oy	asiantuntija
	Inkeri Tanhua, Equality Research Helsinki	asiantuntija
	Eugen Koev, Akava Works	asiantuntija
	Sami Kotiranta, Innolink Research Oy	asiantuntija
	Heidi Järvenpää, VM	sihteeri

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous klo 9.01.

2. Kokouksen osallistujat

Todettiin kokouksen osallistujat.

3. Työ- ja elinkeinoministeriön uusi jäsen ohjausryhmässä

Santtu Sundvallin siirryttyä uusiin tehtäviin todettiin, että työ- ja elinkeinoministeriön uutena jäsenenä toimii Timo Meling.

Lisäksi todettiin, että Sami Kotiranta Innolink Research Oy:sta on aloittanut hankkeessa asiantuntijana.

4. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

5. Raporttiluonnoksen kommentointi

Asiantuntijat lähettivät raportin (liite 3) kommenteille 13.2. Kirjalliset kommentit on pyydetty toimittamaan hankkeen asiantuntijoille 15.2. mennessä.

Asiantuntijat esittelivät ensin kolmen keskeisen uudistuksen osalta tehtyä työtä. Pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin liittyen TEM:n alustavat tilastot kertovat, että naiset osallistuvat enemmän palveluihin, kun taas miehet ovat useammin pitkäaikaistyöttömiä. Vaalikaudella tehty uudistus keskittyy aktiivisiin työnhakijoihin, joten uudistuksella voi näin ollen olla enemmän vaikutuksia naisiin. Tilastoista ei käy ilmi, mille aloille työllistytään, joten tältä osin sukupuolivaikutuksia ei voida selvittää. Ohjausryhmä piti hyvänä, että asiantuntijat kysyvät TEM:stä tilastoja ja käyttävät niitä raportissa.

Oppivelvollisuuden laajentamisesta asiantuntijat totesivat, että kansainvälisen tason tutkimuskirjallisuutta on olemassa, mutta tämän kirjallisuuden perusteella ei suoraan voida tehdä johtopäätöksiä Suomen tilanteesta ja soveltaminen Suomen olosuhteisiin on haastavaa. Eri maiden välillä on eroja siinä, mihin ikään oppivelvollisuus on nostettu. Todettiin, että Suomea koskevia tilastoja mm. opintojen keskeyttämisestä ja TUVA-koulutuksesta voi tiedustella Opetushallituksesta. Yksittäisiä havaintoja on siitä, että esimerkiksi vaativaa ja erityistä tukea tarvitseville oppilaille ei ole löydetty sopivinta mahdollista opiskelupaikkaa, mutta tältä osin ei ole tilastoja siitä, vaikuttaako sukupuoli tässä taustalla. Ohjausryhmässä käytiin keskustelua siitä, voiko tarkastelua tehdä myös alueellisesti tai eri sosioekonomisten ryhmien välillä, jotta mukaan tulisi myös intersektionaalinen näkökulma. Lisäksi käytiin keskustelua opinto-ohjauksesta ja sen sukupuolivaikutuksista.

Perhevapaa-uudistuksesta todettiin, että uudesta mallista on tehty laskelmia, miten vanhempainvapaat kannattaa taloudellisesti jakaa perheissä. Yleisesti voidaan todeta, että perheille on lähes aina taloudellisesti kannattavaa, että vanhemmat käyttävät omat ansiosidonnaiset kiintiönsä. Näin on erityisesti niissä tilanteissa, joissa molemmat vanhemmat ovat työllisiä. Käytiin keskustelua siitä, puhutaanko raportissa isien kiintiöstä vai toisen vanhemman / ei-synnyttävän kiintiöstä. Todettiin, että hallituksen esityksestä voi ottaa mallia terminologiaan.

Kolmen keskeisen uudistuksen osalta asiantuntijat jatkavat analyysia ja pyytävät vielä olemassa olevaa tilastotietoa. Ohjausryhmässä todettiin, että aiempaa tutkimusta ja saatavilla olevaa tilasto ym. tietoa kannattaa hyödyntää niiltä osin kuin se on relevanttia tässä selvityksessä, mutta ”punaista lankaa” ei kannata kadottaa.

Kun selvityksen tulokset ovat valmiit kolmen keskeisen uudistuksen osalta, niin asiantuntijoiden on tarkoitus validoida tulokset. Perhevapaa-uudistuksesta asiantuntijat ovat käyneet Kelan kanssa keskustelua haastattelusta, mutta oppivelvollisuuden laajentamisen tai pohjoismaisen työvoimapalvelumallin osalta haastatteluja ei ole vielä sovittu. Ohjausryhmässä lyhyesti keskusteltiin potentiaalisista haastateltavista tahoista.

Etuus- ja veromuutosten mikrosimuloinnin osalta todettiin, että työ on tehty huolellisesti ja työ on pitkälti valmis, mutta raportin tekstiin tehdään vielä oikoluku. Vaalikauden etuus- ja veromuutosten vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon ovat todella pieniä, mutta muutokset ovat kaventaneet sukupuolten sisäisiä ja välisiä eroja. Sosioekonomisesti tarkasteltuna työntekijäperheet ja opiskelijat ovat hyötynneet vähän enemmän vaalikauden päätöksistä. Todettiin kuitenkin, että nämä tulokset eivät liity suoraan sukupuolten tasa-arvoon.

Yleisesti ottaen raporttiluonnoksesta todettiin, että vaalikaudella harjoitettu talouspolitiikka ei ole kasvattanut sukupuolieroja, vaan erot ovat kaventuneet lievästi. Mikrosimuloinnin osalta on huomioitava, että mallilla ei voida arvioida käyttäytymisvaikutuksia. Lisäksi todettiin, että ylipäättään välillisiä ja dynaamisia vaikutuksia voi olla haastavaa arvioida.

Sovittiin, että asiantuntijat toimittavat lopullisen version raportista kommenteille 27.2. aamusta. Ohjausryhmä kommentoi raporttia kirjallisesti, minkä lisäksi järjestetään ylimääräinen ohjausryhmän kokous 1.3. Asiantuntijat voivat viimeistellä raportin 2.3., minkä jälkeen raportti toimitetaan taittoon 3.3. klo 10 mennessä.

Jukka Mattila poistui klo 9.59.

Tiina Silander poistui klo 10.00.

6. Raportin julkistamisen viestintä

Sovittiin, että valtiovarainministeriö julkistaa raportin 10.3.2023 valtioneuvoston yhteisessä julkaisuarkistossa Valtossa ja lähettää raportin keskeisistä tuloksista mediatiedotteen. Tarkempi viestintäsuunnitelma on pöytäkirjan liitteessä 2. Todettiin, että hankkeesta tiedotetaan virkapohjalta, joten tiedotteeseen ei pyydetä ministeriltä sitaattia. Ohjausryhmä piti hyvänä, että tiedotteessa on VM:n sitaatin lisäksi mukana Juho-Matti Paavolan ja Eugen Koevin sitaatit. Lisäksi käytiin keskustelua siitä, voisiko tiedotteen kärkeen nostaa raportin keskeisimmän tuloksen myönteisessä näkökulmassa.

7. Raportin taiton ja käännösten aikataulun

Tarkennettiin raportin taiton aikataulua:

- raportin kuviot ja taulukot toimitetaan taittajalle 27.2.
- raportin teksti toimitetaan taittajalle 3.3. klo 10 mennessä
- raportin 1. taittoversio valmistuu kommentteille 6.3.
- raportin 1. taittoversion kommentit annetaan 7.3.
- raportin 2. taittoversio valmistuu 8.3.
- raportin taitto hyväksytään 9.3.

Raportista tehdään laajemmat englannin- ja ruotsinkieliset tiivistelmät, jotka julkaistaan raportin erillisinä liitteinä 10.3. julkaisupäivän jälkeen. Sovitaan myöhemmin laajempien tiivistelmien tekstin toimittamisesta kääntäjille ja taittoon.

8. Muut asiat

Hankkeen asiantuntijat ovat sopineet kolmen keskeisen uudistuksen osalta niin, että Juho-Matti Paavola vastaa pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista, Inkeri Tanhua oppivelvollisuuden laajentamisesta ja Sami Kotiranta perhevapaaudistuksesta.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 1.3. klo klo 14.30–15.30 etäkokouksena.

10. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 11.01.

Liite	Ohjausryhmän 3. kokouksen pöytäkirja, liite 1
	Viestintäsuunnitelma, liite 2
	Raporttiluonnos, liite 3
Jakelu	Ohjausryhmän jäsenet